

هویت ایرانی
هویت فرهنگی
ایران

مامعه شناسی یکا

پایه نهمی

نام دبیر: مریم یابنده جهرمی
استان فارس: شهرستان مرودشت

Lm.yabandeh@Hotmail.com

درس سیزدهم

YABANDEH

۲

برخی از ویژگی هایی که اقوام ، ملت ها و گروه ها خود را با آن می شناسند و به دیگران معرفی می کنند عبارتند از :

سرزمین - تاریخ - جمعیت - اقتصاد - سیاست -
فرهنگ - زبان و ...

برخی از ویژگی هایی که افراد خود را با آن می شناسند و به دیگران معرفی می کنند عبارتند از :

قد - قیافه - قدرت - ثروت - علم -
مهارت - دانش - ایمان - تبار خانوادگی و ...

ویژگی های هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام

ایران قدمت تاریخی بیش از هفت هزار سال دارد .

دارای هویت توحیدی، دینی و در برخی موارد آمیخته با اساطیر بود . (روایاتی از این هویت را در شاهنامه فردوسی میتوان دید.)

دارای هویت های اجتماعی متفاوت بود زیرا اقوام مختلفی در آن زندگی می کردند .

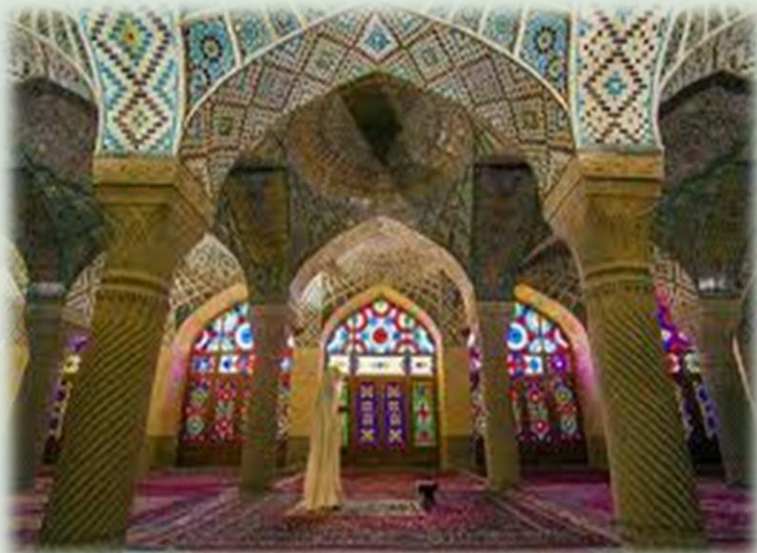
دارای هویت فرهنگی واحدی بود زیرا اقوام مختلف در ارزش ها و عقاید دین زرتشت با یکدیگر اشتراک داشتند.

هویت ایرانی در گذر زمان چه تحولاتی به خود دیده است ؟

درس سیزدهم

YABANDEH

۲

تأثیرات اسلام بر هویت ایرانی
(ویژگی های هویت ایرانی بعد از ظهور اسلام)

ایرانیان پس از آشنایی با اسلام عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و هویت توحیدی پیدا کردند .

ایران با پذیرش عقاید و ارزش های دین اسلام به جهان اسلام ملحق شد و هویت ایرانی به صورت بخشی از هویت جهان اسلام درآمد.

زبان فارسی دری به عنوان زبان دوم جهان اسلام معرفی شد.

چرا زبان فارسی دری به عنوان زبان دوم جهان اسلام معرفی شد؟

زیرا:

ایرانیان مشارکت فعالی در حیات فکری جهان اسلام داشتند و این زبان از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت ، از مرزهای گورکانی و عثمانی عبور کرد و تا هند و تبت و آسیای صغیر و شبه جزیره بالکان گسترش یافت.

□ زبان فارسی دری زبان سیاسی دربار ایران و زبان رسمی مشترک اقوامی بود که در ایران زندگی می کردند .

افرادی که با خدمات بی نظیر خود موجب گسترش زبان فارسی شدند عبارتند از:

حکیمان و شاعرانی چون مولوی ، سعدی و حافظ .

چرا مسلمانان به آموختن زبان فارسی نیازمند بودند ؟

حکیمان ایرانی، معارف و هنرهایی را تولید می کردند که مسلمانان برای دستیابی به آنها نیازمند یادگیری زبان فارسی بودند .

اشکال متفاوت برخورد جهان اسلام با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف در تاریخ اسلام

در برخورد با قدرت سیاسی و نظامی غرب بخشی از مسلمانان به خود باختگی فرهنگی دچار شدند

مانند

تجربه جدیدی که در قرن اخیر اتفاق افتاده و هنوز به پایان نرسیده است .

گاهی مهاجمان را در درون خود جذب و هضم کردند

مانند

آنچه در حمله مغول اتفاق افتاد .

گاهی به دفع مهاجمان پرداختند

مانند

آنچه در جنگ های صلیبی رخ داد.

خودباختگی فرهنگی کشور های اسلامی در برابر غرب چه پیامدی به دنبال داشت ؟

موجب شد آنچه را که شرق شناسان و تاریخ نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می کردند در بین جوامع اسلامی و از جمله ایران رواج پیدا کند .

هویتی را که شرق شناسان و تاریخ نگاران غربی از جهان اسلام القا می کردند چه ویژگی های داشت ؟

✓ هویتی دینی یا حتی اساطیری نیست بلکه هویتی سکولار است که به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می شود .

✓ هویتی است که در قالب عناوین قوم گرایانه و ناسیونالیستی ملت اسلامی را به اقوام مختلف ترک و عرب و فارس تقسیم می کند.

آثاری که متفکران ایرانی در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و ایجاد هویت کاذب در افراد تدوین کرده اند عبارتند از :

فطرت

استاد مرتضی مطهری

خدمات متقابل
اسلام و ایران

استاد مرتضی مطهری

بازگشت به خویشتن

دکتر علی شریعتی

غرب زدگی

جلال آل احمد

دانستید هویت فرهنگی هر جامعه بر مدار عقاید و ارزش های اجتماعی کلان آن شکل می گیرد. هرگاه افراد جامعه، نوعی از ارزش ها را بپذیرند و به رسمیت بشناسند، هویت فرهنگی پدید می آید. و تا زمانی که این عقاید و ارزش ها مورد پذیرش باشند، دوام می آورد.

البته برقراری روابط پایدار میان افراد جامعه، نیازمند مکان و سرزمین است. مکان، زمینه ارتباط افرادی که عقاید و ارزش های مشترک دارند را فراهم می آورد و ادامه حیاتشان را ممکن می سازد. به همین دلیل برای مردمی که با هم زندگی می کنند، سرزمین یا وطن، ارزشی متفاوت از سایر مکان ها پیدا می کند و احساس خاصی در آنها به وجود می آورد به گونه ای که دفاع از آن را تا پای جان وظیفه خود می دانند. سرزمین بعد جغرافیایی هویت جامعه را می سازد.

افرادی که مدت زیادی با هم زندگی کرده اند، سرگذشت و سرنوشت مشترکی پیدا می کنند که به صورت خاطره جمعی و مشترک درمی آید و از نسلی به نسل دیگر انتقال می یابد این خاطره در گذر زمان، متراکم و مستحکم می شود و بعدتاریخی هویت جامعه را می سازد.

با توجه به متن بالا به سوالات زیر پاسخ دهید :

- ۱- هویت فرهنگی چگونه پدید می آید و تا چه زمانی ادامه می یابد ؟
- ۲- چرا وطن برای افراد ارزشی متفاوت از سایر مکان ها پیدا می کند ؟
- ۳- چه چیز بعد جغرافیایی هویت جامعه را می سازد؟
- ۴- بعدتاریخی هویت جامعه چگونه شکل می گیرد ؟

نکاتی در مورد انقلاب ها

انقلاب ها **مهمترین تحولات** در هر جهان اجتماعی محسوب می شوند .

پیامدهای انقلاب را می توان به پیامدهای **کوتاه مدت** ، **میان مدت** و **بلند مدت** تقسیم کرد .

پیامدهای انقلاب را می توان به پیامدهای پیامدهای **اقتصادی** ، **اجتماعی** ، **سیاسی** و **فرهنگی** تقسیم کرد .

مهم ترین پیامدهای انقلاب ها **تحولات هویتی** می باشد.

تاثیرات انقلاب اسلامی بر هویت ایرانی

ایران به اسلام و خویشتن الهی و توحیدی خود بازگشت.

جامعه ایران به رهبری امام خمینی با استفاده از آموزه های قرآن به هویت اسلامی خود بازگشت.

ایران به عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی شناخته شد .

اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر شد .

بازگشت ایران به اسلام ، بعد از انقلاب اسلامی چه ویژگی هایی داشت ؟

این بازگشت ، بازگشت به خویشتن صرفا تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه های دنیوی غربی تفسیر می شد نبود بلکه بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود .

بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) چه پیامدی به دنبال داشت ؟

موجب شد ایران بتواند به مدت هشت سال از مرز های جامعه ایمانی خود در برابر دشمنان دفاع کند و این مقاومت تا امروز ادامه یافته است .

تاثیرات انقلاب اسلامی ایران
در احیای هویت جهان اسلام عبارتند از :

جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی و اثرگذار خود به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد .

جهان اسلام با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران هویت خود را خارج از تصویری که جهان غرب به آن ها القا می کرد جست و جو کردند و اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر شد .

تجدید حیات معنوی اسلام چه تاثیری بر اندیشمندان جهان غرب داشت ؟

موجب شد نظریه پردازانی که سکولاریسم و دنیوی شدن را طی قرن بیستم سرنوشت حتمی بشر می دانستند در مورد نظریات پیشین خود به تامل و بازبینی بپردازند .